

EL CORONEL PERSISTENT

El mes de maig, un clàssic de la literatura hispanoamericana ens va delectar i ens va conduir per un debat apassionat amb opinions ben dispars. *El coronel no tiene quién le escriba* és una novel·la curta però que ja anuncia l'estil i part de les obsessions que es reflectiran a *Cien años de soledad*, l'obra que va fer entrar l'autor en la història de la literatura en llengua espanyola.

El coronel i la seva dona, dos personatges dels quals mai no sabrem el nom, malviuen en una pobresa endèmica. Es parla d'un conflicte bèl·lic (la "Guerra dels cent dies") que endevinem que va dividir la societat en dos bàndols i que va deixar el poble immers en una dictadura. El fill del matrimoni va ser assassinat per repartir fulletons clandestins i el pare creua el soldat que el va matar sense poder reaccionar.

La resistència de la població es centra en el taller d'un sastre, en l'ajuda dosificada d'un metge que és testimoni de la situació de cada un dels vilatans i en un gall que és l'únic llegat del fill difunt.

El coronel posa totes les esperances en dues coses: la carta que cada setmana va a esperar a correus i que li ha de dur el xec de la pensió, però que no arriba mai, i el gall que ha de mantenir fins que arribi l'època de les lluites on les apostes poden fer-lo sobreviure a la misèria que en el present l'ofega. El coronel representa l'idealisme, fa quinze anys que manté l'esperança, malgrat la pobresa, la gana, la malaltia dels intestins que pateix i que fa passar estones angixants al lector quan descriu els episodis a la comuna.

Mentrestant la seva dona converteix part del blat que els amics del fill duen per mantenir el gall en un migrat àpat familiar i, quan ja no hi ha ni aquest gra, bull pedres perquè els veïns vegin fum i no sàpiguen que es moren de gana. Ella, malalta d'asma com si fos una metàfora de l'ofec que els tenalla, representa el materialisme de la supervivència. És el contrast del coronel, el que el comina a vendre el gall al cacic del poble, a empenyorar les pertinences, a mirar la trista realitat als ulls perquè les esperances del seu marit no donen de menjar.

El llenguatge i la sintaxi són aspres: no hi ha paraules dolces, no hi ha consol, hi ha preguntes tallants i respostes cruents. Són especialment significatives la pregunta i la resposta que tanquen la novel·la... però això, ja ho heu de descobrir vosaltres si us animeu a la lectura d'aquesta obra.

Bona lectura!

Muntsa Farré